

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ВСП

«Гуманітарно-педагогічний фаховий
коледж Мукачівського державного
університету»

Іван КУШНІР

«17» вересня 2022 рік

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 012 Дошкільна освіта

освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Мукачево 2022

Наскрізна програма практики для здобувачів освіти
з галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальності **012 Дошкільна освіта**
освітньо-професійного ступеня **фаховий молодший бакалавр**

Розробники:

Грегірчак Д.Б. – кандидат політичних наук, завідувач навчально-виробничої практики, викладач суспільних дисциплін, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист».

Кертис Н.В. – завідувачка дошкільного відділення, викладач дошкільної педагогіки та окремих методик, «спеціаліст вищої категорії», «старший викладач».

Янчишина С.Ф. – викладач дошкільної педагогіки, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист».

Старова Ю.В. – кандидат психологічних наук, викладачка психолого-педагогічних дисциплін, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист».

Рецензент:

Черепаня Н.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Мукачівського державного університету.

Схвалено методичною радою ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий
коледж Мукачівського державного університету»

Протокол №1 від «17» серпня 2022 року

Голова

(підпис)

(Оксана ДАНЧЕНКО)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Види та терміни проходження практики	7
3. Організація та керівництво практикою здобувачів освіти	8
3.1. Бази проведення практики	8
3.2. Організація практики	8
3.3. Керівництво практикою	9
4. Орієнтовні програми практик	11
4.1. Практика з природознавства	11
4.2. Педагогічна практика в ролі помічника вихователя	13
4.3. Спостереження і пробна практика в групах раннього віку	16
4.4. Спостереження і пробна практика в закладах дошкільної освіти	19
4.5. Переддипломна практика	24
5. Підведення підсумків практики	27
6. Рекомендовані джерела інформації	29

1. Вступ

Практична підготовка є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практика забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, адже впродовж проходження здобувачами фахової передвищої освіти практики поглиблюються, закріплюються та усвідомлюються теоретичні знання з фахових дисциплін, формуються компетентності.

Наскрізна програма практики регламентується відповідною нормативно-правовою базою, зокрема, – Законом України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII; Законом України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII; Законом України «Про фахову передвищу освіту» від 06 червня 2019 року № 2745-VIII; Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 року №93; наказу Міністерства освіти України від 20 грудня 1994 року №351 «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»; Рекомендацій про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України, розроблених на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 року № 970 «Про затвердження плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва» та наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 грудня 2012 року № 1448 «Щодо плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва»; наказу Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2017 року №1669 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти»; наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2021 року №686 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків видів навчальної, методичної, інноваційної, наукової, організаційної роботи та іншої педагогічної діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти»; наказу Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2022 року №472 «Про внесення змін до Норм часу для планування і обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти»; переліку типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 року №578/5 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства юстиції від 07 березня 2013 року № 400/5); Концепції розвитку педагогічної освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776; Стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» (затвердженого Наказом МОН України № 806 від 13.07.2021).

Наскрізна програма практики – це основний нормативний та навчально-методичний документ, який визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівця, регламентує послідовність, тривалість і терміни проведення різних видів практик відповідно до навчального плану, визначає цілі, завдання та місце кожного виду практики в структурно-логічній схемі підготовки фахівця.

Організація практичної підготовки здобувачів освіти ВСП «ГПФК МДУ» враховує специфіку дошкільної освіти, має наскрізний характер. Проходження здобувачами освіти різних видів практик здійснюється протягом всього періоду навчання, починаючи з четвертого семестру другого курсу. Її безперервність та послідовність дозволяє майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти здобувати необхідний і достатній обсяг практичних знань і умінь.

Ефективність практичної підготовки залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи підготовки здобувачів освіти до практики, її навчальний і виховний характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

Освітньо-професійною програмою та навчальним планом підготовки здобувачів фахової

передвищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта в ВСП «ГПФК МДУ» передбачено навчальну та виробничу практика (в тому числі і переддипломну).

Метою практики є оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти сучасними методами, формами професійної діяльності; формування фахових умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального освітнього процесу; виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення.

У процесі проходження вирішуються такі **завдання**:

- збереження позитивного налаштування майбутніх педагогів на зміни в освіті та соціумі як запоруки емоційного комфорту та успішності дітей в оволодінні необхідною життєвою компетентністю;
- ознайомлення здобувачів освіти із системою освітньої роботи у закладах дошкільної освіти, освітніх комплексах, встановлення та поглиблення зв'язку теоретичних знань здобувачів освіти з реальним педагогічним процесом, формування умінь використовувати знання в процесі розв'язання конкретних освітніх завдань;
- вироблення професійних умінь, необхідних вихователю для організації різних видів життєдіяльності дітей дошкільного віку;
- формування у здобувачів освіти психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, розвиток необхідних професійних та особистісних якостей, прагнення до професійного самовдосконалення;
- сприяння зростанню творчого потенціалу здобувачів освіти, вивчення кращого досвіду роботи вихователів, інноваційних технологій в дошкільній освіті.

У процесі проходження практики у здобувачів освіти формуються **вміння**:

- діагностувати рівні розвитку дітей;
- реалізовувати принципи інтеграції, як провідний у забезпеченні змісту й організаційних форм процесу дошкільної освіти;
- забезпечувати дітям можливість вільного вибору діяльності, змінюючи тематику й змістове наповнення занять, рухаючись за дитячими інтересами та ініціативою, створюючи комфортні умови їх перебування в закладі дошкільної освіти;
- враховувати результати діагностики в освітній, оздоровчо-профілактичній роботі, планувати її;
- створювати навчально-розвивальне, предметно-ігрове, мовленнєве середовище;
- організовувати ігрову діяльність дітей як засіб їх розвитку та виховання;
- враховувати вікові та індивідуальні особливості при організації різних видів діяльності в закладі дошкільної освіти;
- враховувати сучасні освітні технології в оновленні змісту дошкільної освіти;
- забезпечувати повноцінний фізичний, соціальний, пізнавальний та естетичний розвиток особистості дитини дошкільного віку;
- організувати різні форми роботи з батьками (індивідуальні та колективні);
- здійснювати професійну діяльність за обраним фахом.

Протягом проходження практики у здобувачів освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність:

ІК 1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях

Загальні компетентності:

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7 Здійснення безпечної діяльності.

ЗК8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальні компетентності:

СК1 Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК2 Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК3 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК4 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК6 Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК7 Здатність до формування елементарних логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК8 Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК9 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК10 Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК11 Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

СК12 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК14 Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15 Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу

Програмні результати навчання:

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини

РН2 Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з

урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей

РН4 Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти.

РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій

РН6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти

РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організувати їх відповідно до освітніх програм

РН10 Організувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН11 Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН17 Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН18 Організувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН19 Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН20 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

2. Види та терміни проходження практики

Навчальним планом 2022 року з підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» спеціальності 012 Дошкільна освіта передбачені наступні **види практик** :

№ з/п	Назва практики	Курс/ семестр	Кількість тижнів	Кількість кредитів ЄКТС /год
Навчальна				
1	Практика з природознавства	II (4 семестр)	1	1,5/45
Виробнича				
2	Педагогічна практика в ролі помічника вихователя	II (4 семестр)	20	1,5/45
3	Спостереження і пробна практика в групах раннього віку	III (5 семестр)	16	2/60
4	Спостереження і пробна практика в закладах дошкільної освіти	III- IV (6-7 семестр)	36	6/180
5	Переддипломна практика	IV (8 семестр)	4	6/180

3. Організація та керівництво практикою здобувачів освіти

3.1. Бази проведення практики

Базами практики є заклади дошкільної освіти Закарпатської області, предметні (циклові) комісії ВСП «ГПФК МДУ» тощо.

Практика з природознавства проходить на околицях м. Мукачево, в дендрарії «Березинка», ДП «Мукачівське лісове господарство» тощо.

Педагогічна практика в ролі помічника вихователя – в закладах дошкільної освіти м. Мукачева.

Практика в групах раннього віку – в групах раннього віку закладів дошкільної освіти (ясел, ясел-дитячих садків) м. Мукачева.

Пробна практика в закладах дошкільної освіти – в групах молодшого, середнього, старшого дошкільного віку закладах дошкільної освіти м. Мукачева.

Переддипломна практика – в закладах дошкільної освіти Закарпатської області.

Здобувачі освіти можуть самостійно з дозволу відповідної предметної (циклової) комісії підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання. У цьому випадку здобувач освіти повинен подати на розгляд відповідний документ із базового закладу (угода або відношення), у якому адміністрація бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання здобувачем освіти програми практики.

3.2 Організація практики

Перед початком кожного виду практики проводиться настановча конференція, у ході якої здобувачі освіти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Режим роботи здобувачів освіти під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

На період практики в кожній підгрупі здобувачів освіти призначається староста, яка веде облік відвідування здобувачами освіти практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника практики, методистів, адміністрації і працівників бази практики щодо організації і перебігу практики.

Протягом практики (кожного з її видів) практиканти ведуть щоденник практики, в якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

3.3. Керівництво практикою

3.3.1. Директор ВСП «ГПФК МДУ»:

- забезпечує загальне керівництво і здійснює контроль за проведенням практики;
- укладає договори з базами практики;
- затверджує річний план практики.

3.3.2. Завідувач навчально-виробничої практики:

- контролює укладання угод про проведення практики здобувачів освіти;
- готує проекти угод про проведення практики здобувачів освіти;
- готує проекти наказів про організацію і проведення практики здобувачів освіти;
- активізує, контролює, бере участь у розробці програм практик;
- готує необхідну документацію для проходження практики (журнали обліку практики, направлення тощо);
- здійснює розподіл здобувачів освіти на практику з урахуванням можливостей баз практики;
- планує та організовує настановчі та звітні конференції з практики;
- контролює та проводить інструктаж з техніки безпеки, цивільного захисту, охорони праці та про порядок проходження практики до початку практики;
- проводить наради з керівниками практик;
- активізує, контролює, бере участь у складанні графіків проведення практики;
- контролює види і строки проведення практики, визначені навчальними робочими планами підготовки здобувачів освіти певної спеціальності;
- здійснює контроль за виконанням програм практики, своєчасним складанням заліків із практики, за веденням звітно-облікової документації з практики;
- аналізує звітну документацію за результатами практики та готує підсумковий звіт про її проведення за навчальний рік.

3.3.3. Предметні (циклові) комісії, які відповідальні за організацію практики:

- розробляють наскрізну програму практики і оновлюють її, але не рідше, ніж один раз на п'ять років;
- забезпечують ознайомлення керівників підприємств (організацій, установ) з програмами практики;
- проводять настановчі конференції з питань організації та проведення практики за участю викладачів-керівників практики;
- здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;
- інформують здобувачів освіти про систему звітності з практики, яка затверджена предметною (цикловою) комісією;
- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях предметної (циклової) комісії;
- проводять звітні конференції за підсумками проходження практик.

3.3.4. Керівники практики від ВСП «ГПФК МДУ»:

- розробляють програми практики на основі наскрізної програми практики, навчального плану;
- складать графіки проведення та розробляють плани практики;
- розробляють методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики здобувачів освіти;
- беруть участь у проведенні всіх організаційних заходів перед початком практики;
- під час настановчих конференцій проводять інструктажі з техніки безпеки, цивільного захисту, охорони праці та порядку проходження практики;
- здійснюють ознайомлення здобувачів освіти з необхідною документацією (програмою практики, щоденником практики, методичними рекомендаціями тощо);
- повідомляють здобувачів освіти про систему звітності і критерії оцінювання результатів практики;
- відслідковують своєчасне прибуття здобувачів освіти на базу практики;

- закріплюють практикантів за робочими місцями;
- у тісному контакті з керівником від бази практики забезпечують високу якість її проходження згідно з програмою;
- здійснюють контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- своєчасно ведуть записи в журналі обліку практики;
- контролюють виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- перевіряють та оцінюють результати проходження практики здобувачами освіти;
- подають завідувачу навчально-виробничої практики письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів освіти.

3.3.5. Керівник бази практики:

- забезпечує умови для проходження практики здобувачів освіти;
- знайомить здобувачів освіти з базою практики, кадрами, правилами внутрішнього розпорядку;
- організовує проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та цивільного захисту відповідними фахівцями;
- несе особисту відповідальність за проведення практики в межах своєї компетенції;
- надає здобувачам освіти можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією для виконання програми практики;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами передової технології, сучасних методів організації освітнього процесу.

3.3.6. Керівник практики від бази практики:

- організовує практику згідно з програмою практики;
- проведе інструктаж з охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та цивільного захисту;
- забезпечує ефективність проходження практики здобувачами освіти;
- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку.

3.3.7. Здобувачі освіти під час проходження практики зобов'язані:

- брати участь у настановчій конференції із питань організації практики;
- до початку практики одержати від керівника практики від коледжу направлення, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- пройти інструктаж з техніки безпеки, охорони праці та цивільного захисту до початку практики;
- своєчасно пройти медогляд;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити й суворо дотримуватись правил техніки безпеки, охорони праці та внутрішнього розпорядку на базі практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- після закінчення практики своєчасно подати звітну документацію і захистити результати практики;
- здобувачі освіти не допускаються до проведення заняття, іншого виду діяльності без конспекту, сценарію тощо, завізованого вихователем або викладачем-керівником практики від коледжу.

3.3.8. Здобувачі освіти під час проходження практики мають право:

- на методичне та організаційне забезпечення практики від Коледжу та бази практики;
- на консультативну допомогу з боку керівників практики від Коледжу;
- користуватися нормативними, інструктивними матеріалами та інформаційними ресурсами бази практики, необхідними для виконання програми практики;
- на здорові, безпечні та належні для високопродуктивної роботи умови праці.

4. Орієнтовні програми практик

4.1. Практика з природознавства

Мета практики: формування професійних умінь майбутніх вихователів з питань ознайомлення дошкільників з природою та їх екологічного виховання, оволодіння знаннями про природу рідного краю, основні екосистеми, а також практичними вміннями по вирощуванню рослин, організації екскурсій в природу, іншими видами професійної діяльності на рівні, який відповідає освітньо-професійному ступеню «фаховий молодший бакалавр».

Завдання практики:

- поглиблення теоретичних знань з природознавчих дисциплін;
- формування умінь та навичок по вирощуванню рослин, догляду за квітами квітника, організації природоохоронної діяльності;
- формування професійних умінь і навичок ознайомлення дошкільників з природою;
- проведення комплексних екскурсій;
- знайомство з краєвидами ботанічного саду, культурними рослинами, бур'янами, придорожніми рослинами, вивчення зв'язків між рослинами і тваринами (комахами і птахами).

Організація практики

Навчальну практику «Практика з природознавства» здобувачі освіти проходять у IV семестрі протягом 1 тижня. Керують практикою викладачі коледжу.

Практика з природознавства має на меті сприяти покращенню фахової підготовки вихователя закладу дошкільної освіти. Вона направлена на те, щоб поглибити і розширити знання, які отримали здобувачі освіти при вивченні природознавчих дисциплін; формуванню наукового світогляду, екологічних, патріотичних та естетичних почуттів. Під час практики в здобувачів освіти виробляються вміння і навички проведення спостережень, оволодіння прийомами і методами природоохоронної діяльності.

Зміст діяльності здобувачів освіти-практикантів у ході комплексних екскурсій: здобувачі освіти знайомляться з краєвидами ботанічного саду, культурними рослинами, бур'янами, пустирними та придорожніми рослинами, вчать знаходити зв'язки між рослинами і тваринами (комахами і птахами).

Здобувачі освіти під час практики отримують наочне уявлення про природні процеси та їх взаємозв'язки, вчать реєструвати об'єкти, аналізувати природні явища, узагальнювати побачене і робити правильні висновки.

Зміст діяльності здобувачів освіти-практикантів:

- екскурсії з керівником практики;
- обробка зібраного матеріалу;
- самостійні спостереження.

Звітна документація здобувачів освіти:

1. Щоденник практики.
2. Звіт про проходження практики.
3. Альбом виконаних практичних робіт.
4. Ілюстрації рослин і тварин, які занесені на сторінки Червоної книги України.
5. Гербарій.

Контроль та оцінювання результатів практики

Поточний контроль за якістю знань та умінь здобувачів освіти, застосуванням набутих практичних навичок здійснюється керівниками практики постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень, оцінювання індивідуальних завдань тощо. Перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою контролю також є самоконтроль.

Підсумком практики є диференційований залік (захист практики). Підсумкова оцінка за результатами проходження практики визначається на основі середньозваженого балу, що

складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від коледжу за виконання завдань практики (кожна оцінка множиться на ваговий коефіцієнт, який вказаний у таблиці відповідно до виду діяльності) та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів

№ з/п	Види діяльності здобувача освіти-практиканта	Вагові коефіцієнти
1.	Теоретична підготовка до організації та проведення практики.	0,2
2.	Виконання практичних робіт на місцевості. Ведення спостережень.	0,4
3.	Оформлення, своєчасне подання звітної документації про практику керівнику-методисту	0,2
4.	Захист звіту здобувача освіти про проходження практики	0,2
$\sum k_i=1$		

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти

Оцінка	Рівень компетентності
«відмінно» 90-100 (A)	Здобувач освіти вільно відтворює теоретичний матеріал та відповідає на поставлені запитання; аналізує інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові біологічні вправи і задачі; може спланувати дії для здійснення пошукової діяльності; знаходить необхідну інформацію в додаткових джерелах інформації; обговорює отриману інформацію; використовує знання у стандартних та частково змінених ситуаціях; уміє працювати зі схемами, графіками, малюнками, таблицями, атласами визначниками, натуральними біологічними об'єктами та їх моделями; виконує дослідження та пояснює їх результати; виявляє емоційно ціннісне ставлення до живої природи; використовує знання з інших предметів для виконання ускладнених завдань; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання, приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення, бере участь у дискусіях. Практичні роботи, спостереження проводить грамотно і охайно. Звітна документація оформлена акуратно, з дотриманням діючих правил. При захисті звіту на питання дані повні відповіді.
«добре» 82-89 (B) 75-81 (C)	Здобувач освіти володіє теоретичним матеріалом, застосовує знання в стандартних та частково змінених ситуаціях; може спланувати дії для здійснення пошукової діяльності; знаходить необхідну інформацію в додаткових джерелах інформації; обговорює отриману інформацію, застосовує отримані знання в повсякденній діяльності; проводить самооцінку рівня власних навчальних досягнень за запропонованим зразком. Самостійні і практичні роботи виконує під опосередкованим керівництвом. Називає основні етапи виконання дослідів і практичних робіт та знає основні прилади, їх призначення. Практичні роботи виконує згідно інструктажів. Звітна документація оформлена акуратно, але з певними неточностями. При захисті звіту на питання дана повна, але не досить аргументована відповідь.
«задовільно» 69-74 (D) 60-68 (E)	Здобувач освіти за допомогою викладача відтворює основний теоретичний матеріал, дає визначення понять, допускаючи помилки й неточності, встановлює нескладні зв'язки між природними тілами; виявляє істотні й неістотні ознаки об'єктів, але має утруднення аналізувати об'єкти у логічній послідовності; порівнює природні тіла і явища за однією ознакою та за навідними запитаннями викладача. Під час виконання практичних робіт виконує прості дослідження за детальною інструкцією вчителя, уміє копіювати зразок виконання певної

	навчальної дії. Звітна документація оформлена не акуратно, є декілька грубих помилок. При захисті звіту на питання дана не чітка відповідь.
«незадовільно» 35-59 (FX) 1-34 (F)	Здобувач освіти відповідає на запитання, що вимагають однослівної відповіді, або відповідає з допомогою викладача, допускає суттєві природничі помилки, відтворює незначну частину навчального матеріалу; практичні завдання виконує тільки при допомозі викладача після кількарразового пояснення їх виконання; може назвати окремі норми екологічної поведінки, включається в роботу малої групи співробітництва, але не виявляє ініціативи. Часто пропускає практику, не оформив звітну документацію. При захисті здобувач освіти не відповідав на питання.

4.2. Педагогічна практика в ролі помічника вихователя

Мета практики: формування уявлень про організацію освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (ЗДО), інноваційних видів життєдіяльності, формування вмінь організації та керівництва різними видами життєдіяльності дітей дошкільного віку (з підгрупами).

Завдання практики:

- ознайомитись з особливостями організації освітнього процесу в ЗДО, особливостями організації розпорядку дня, з його загальними складовими, послідовністю їх проведення з дітьми дошкільного віку;
- ознайомитись з особливостями організації різних видів життєдіяльності з дітьми дошкільного віку в першу та другу половину дня;
- ознайомитись з особливостями організації прогулянок, своєрідністю проведення спостережень, ігрової, трудової діяльності дошкільнят, з необхідністю гнучко коригувати заплановану роботу відповідно до інтересів та настроїв вихованців; змін у природі;
- ознайомити здобувачів освіти з формами організації освітнього процесу в ЗДО, з сучасними підходами до організації занять, проєктно-ігрової діяльності, інтегрованою з іншими продуктивними її видами;
- формувати професійні знання та вміння в процесі залучення здобувачів освіти до допомоги вихователям в підготовці та проведенні рухливих та дидактичних ігор, трудових доручень, індивідуальної роботи з розвитку моральної, емоційно-вольової, пізнавальної, мовленнєвої сфер, з образотворчої діяльності;
- формувати вміння щодо організації і керівництва ігровою, художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, театральна) діяльністю дітей дошкільного віку (з підгрупою дітей);
- формувати уявлення про технології організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в групах дітей дошкільного віку, допомагаючи у виготовленні саморобок, атрибутики, посібників, сенсорних матеріалів відповідно вікових закономірностей розвитку дітей, їх інтересів;
- формувати вміння оцінювати індивідуальні особливості дітей на основі спостережень, бесід з дітьми та вихователем.

Організація практики

Виробнича практика «Педагогічна практика в ролі помічника вихователя» проводиться у IV семестрі впродовж теоретичного навчання на базі закладів дошкільної освіти м. Мукачева.

Для ефективної реалізації завдань програми практики мають бути враховані такі умови її організації:

- Практика проводиться в дошкільних групах закладу дошкільної освіти. Для керівництва практикою здобувачів освіти призначаються досвідчені викладачі, що мають досвід роботи у закладі дошкільної освіти.
- Здобувачі освіти по двоє розподіляються в одну із груп дітей дошкільного віку, у якій вони працюють протягом усього періоду практики.
- Тривалість робочого дня практиканта – одна година. Робочий день розпочинається о 9

годині, закінчується о 10 годині (перша половина дня), або в друга зміну, яка розпочинається о 16 годині, закінчується о 17 годині.

- Роботу з дітьми практиканти здійснюють під постійним контролем вихователя-наставника, який несе безпосередню відповідальність за життя і здоров'я дітей групи, реалізацію освітньо-виховних завдань.
- Здобувачі освіти зобов'язані виконувати правила внутрішнього трудового режиму закладу дошкільної освіти, підкорятися розпорядженням завідувачки закладу дошкільної освіти, старшого вихователя (методиста). Однак, передусім практикант повинен виконувати вказівки та розпорядження групового методиста практики, без погодження з яким здобувач освіти-практикант не може бути переведений в іншу групу, залучений до таких видів діяльності в закладі дошкільної освіти, які не передбачені програмою практики, звільнений від виконання будь-яких видів педагогічної діяльності, які заплановані програмою практики.
- Протягом усієї практики здобувач освіти веде щоденник практики, де аналізує зміст спостережень різних видів життєдіяльності дітей, особливості організації складових розпорядку дня та зазначає види та форм виконання самостійних завдань. Щоденник практики є основною формою поточного звіту здобувача освіти-практиканта. Після завершення практики щоденник додається до звітної документації здобувача освіти-практиканта.

Зміст діяльності здобувачів освіти-практикантів:

1-й тиждень – Знайомство з закладом дошкільної освіти та організацією роботи в ньому.

2-й тиждень – Розподіл по групах. Знайомство з вихователем і дітьми. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей: спостереження, бесіди.

3-й тиждень – Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей.

4-й тиждень – Спостереження за характером взаємовідносин і формами роботи з батьками.

5-й тиждень – Спостереження за роботою вихователя на прогулянці.

6-й тиждень – Допомога вихователю при проведенні режимних процесів. Розподіл обов'язків між вихователем і помічником вихователя.

7-й тиждень – Спостереження організації занять. Підготовка вихователя до занять.

8-й тиждень – Допомога вихователю в роботі у куточку природи, виготовлення виробів.

9-й тиждень – Допомога вихователю в підготовці та проведенні прогулянки, трудової діяльності на прогулянці.

10-й тиждень – Спільна робота з вихователем в організації режимних процесів.

11-й тиждень – Самостійна організація та проведення одного з режимних процесів з невеликою підгрупою дітей.

12-й тиждень – Участь в організації режимних процесів. Вивчення психологічних особливостей окремих дітей.

13-й тиждень – Участь в організації ігор. Виготовлення атрибутики до ігор.

14-й тиждень – Самостійна організація ігор з невеликою підгрупою дітей.

15-й тиждень – Спостереження організації і проведення занять, допомога в підготовці наочного матеріалу до занять.

16-й тиждень – Індивідуальна робота з дітьми по зображувальній діяльності.

17-й тиждень – Індивідуальна робота з дітьми з розвитку мовлення.

18-й тиждень – Індивідуальна робота з дітьми по формуванню елементарних математичних уявлень.

19-й тиждень – Самостійна робота з невеликою групою дітей на прогулянці (організація ігор, індивідуальної роботи).

20-й тиждень – Самостійна робота з невеликою групою дітей на прогулянці (організація ігор, індивідуальної роботи).

Звітна документація здобувачів освіти:

1. Щоденник практики.
2. Звіт про проходження практики.
3. Конспекти організації прогулянок із дітьми вікової групи (спостереження за змінами в природі та об'єктами довкілля, проведення індивідуальної роботи з окремими дітьми з різних розділів програми, організація трудових доручень та рухливих ігор із підгрупою дітей).
4. Дидактичні посібники, атрибутика до рухливих та дидактичних ігор.
5. Психолого-педагогічна характеристика дитини дошкільного віку.

Контроль та оцінювання результатів практики

Поточний контроль за якістю знань та вмінь здобувачів освіти, застосуванням набутих практичних навичок здійснюється керівниками практики постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень, перевірки конспектів занять та режимних процесів тощо. Перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою контролю також є самоконтроль.

Підсумком практики є диференційований залік (захист практики).

Оцінювання практики відбувається з урахуванням результатів спостереження за діяльністю здобувача освіти у процесі практики на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творчий підхід до виконання завдання, креативність), його готовності надати допомогу вихователю-наставнику;
- аналізу змісту та якості звітної документації здобувача освіти;
- думок, висловлених вихователем-наставником, адміністрацією, працівниками бази практики;
- самооцінки здобувачем освіти якості виконання завдань самостійної роботи в процесі практики.

Підсумкова оцінка за результатами проходження практики визначається на основі середньозваженого балу, що складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від коледжу за виконання завдань практики (кожна оцінка множиться на ваговий коефіцієнт, який вказаний у таблиці відповідно до виду діяльності) та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів

№ з/п	Види діяльності здобувача освіти-практиканта	Вагові коефіцієнти
1.	Спостереження і аналіз освітньої роботи в дошкільній групі. Самостійна робота здобувача освіти-практиканта. Проведення занять, режимних процесів та участь в їх обговоренні.	0,7
2.	Оформлення, своєчасне подання звітної документації керівнику практики від коледжу (методисту)	0,1
3.	Захист звіту здобувача освіти про проходження практики	0,2

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти

Оцінка	Рівень компетентності
«відмінно» 90-100 (А)	Дотримання здобувачем освіти методичних вимог при складанні планів-конспектів організації різних видів діяльності під час проведення прогулянок у першу та другу половину дня, врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей вікової групи при організації спостережень, індивідуальної роботи з різних розділів програми, рухливих та дидактичних ігор, трудових доручень. Вміння виявити пізнавально-творчий інтерес та мотивацію до професійної діяльності. У разі допущення

	неточностей, готовність їх виправити самостійно. Допускаються незначні помилки (до 5%).
«добре» 82-89 (B) 75-81 (C)	Здобувач освіти допускає незначні помилки при складанні планів-конспектів організації різних видів діяльності під час проведення прогулянок у першу та другу половину дня, несповна враховує вікові та індивідуальні особливості дітей вікової групи при організації спостережень, індивідуальної роботи з різних розділів програми, рухливих та дидактичних ігор, трудових доручень. Діє за типовим алгоритмом у певній послідовності з несуттєвими помилками (до 6-10%), які частково виправив самостійно.
«задовільно» 69-74 (D) 60-68 (E)	Здобувач освіти допускає значну кількість методичних помилок при складанні планів-конспектів організації різних видів діяльності під час проведення прогулянок у першу та другу половину дня, не вмie враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей вікової групи при організації спостережень, індивідуальної роботи з різних розділів програми, рухливих та дидактичних ігор, трудових доручень. Не може самостійно виправити допущені помилки (11-15%).
«незадовільно» 35-59 (FX) 1-34 (F)	Здобувач освіти виконує методичні завдання на елементарному рівні, не усвідомлено підходить до виконання практичних завдань, допускає суттєві помилки (15%+).

4.3. Спостереження і пробна практика в групах раннього віку

Мета практики: поглиблення знань здобувачів освіти з фахових дисциплін, оволодіння сучасними методами та формами організації освітнього процесу в групах раннього віку, формування професійних умінь, потрібних для догляду, розвитку, навчання і виховання дітей раннього віку, виховання відповідального ставлення до професійної діяльності, потреби постійно поповнювати власні знання та творчо застосовувати їх на практиці.

Завдання практики:

- навчити здобувачів освіти застосовувати знання з курсів дитячої психології, дошкільної педагогіки, анатомії, фізіології та гігієни дітей, педіатрії, фахових методик у освітній роботі з дітьми раннього віку;
- формувати у здобувачів освіти уміння визначати мету навчання і виховання дітей, планувати форми та зміст роботи, цілеспрямовано відбирати методи і прийоми організації різних процесів життєдіяльності в групах раннього віку.
- навчити самостійно проводити розвивальну і виховну роботу з дітьми перших трьох років життя, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості;
- розвивати вміння здобувачів освіти спостерігати освітній процес в групах раннього віку, аналізувати роботу вихователя та свою власну;
- навчити проводити психолого-педагогічне спостереження за розвитком дитини раннього віку, визначати рівень розвитку;
- вчити аналізувати процес адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти;
- розвивати у здобувачів освіти відповідальне ставлення до безпеки життєдіяльності маленьких дітей, виховувати турботливе ставлення до них, їхнього розвитку і здоров'я;
- навчити забезпечувати повноцінний гігієнічний догляд, піклуватися про збереження та укріплення фізичного й психічного здоров'я, створювати комфортні умови для реалізації природних сил та збагачення практичного досвіду спілкування з предметним світом, формування чуттєвого досвіду;
- навчити створювати розвивальне природне, предметно-ігрове, соціальне середовище для дітей раннього віку, стимулювати їх пошукову та дослідницьку діяльність, прояви творчої уяви, цілеспрямовану та результативну поведінку, сприяти позитивному самопочуттю, формувати відчуття своєї спрямованості;

- виховувати у здобувачів освіти любов до педагогічної професії, стимулювати до поглиблення педагогічних знань та удосконалення педагогічних здібностей.

Організація практики

Виробничу практику «Спостереження і пробна практика в групах раннього віку» здобувачі освіти проходять у V семестрі впродовж теоретичного навчання 1 раз на тиждень.

Практика спрямована на поглиблення знань здобувачів освіти з фахових дисциплін, оволодіння сучасними методами та формами організації навчально-виховного процесу в групах раннього віку, формування професійних умінь, потрібних для догляду, розвитку, навчання і виховання дітей раннього віку, виховання відповідального ставлення до професійної діяльності, потреби постійно поповнювати власні знання та творчо застосовувати їх на практиці.

Для проведення практики академічна група ділиться на підгрупи. Роботою кожної підгрупи керує керівник практики від коледжу (методист). Підгрупа здобувачів освіти прикріплюється до закладу дошкільної освіти і визначених груп раннього віку. В одну групу раннього віку направляється група (не більше 10 здобувачів освіти). Під час практики кожен здобувач освіти проводить заняття та режимні процеси, відповідно до плану.

Зміст діяльності здобувачів освіти-практикантів:

Реалізація завдань практики відбувається у такій послідовності:

1-й тиждень – Спостереження та аналіз режимних процесів в першій молодшій групі в першу половину дня.

2-й тиждень – Спостереження та аналіз режимних процесів в першій молодшій групі в другу половину дня.

3-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів в першій молодшій групі у першу половину дня.

4-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів в першій молодшій групі у другу половину дня.

5-й тиждень – Розігрування потішок, забавлянок, показ театрів.

6-й тиждень – Спостереження та аналіз режимних процесів, ігор та вправ по сенсорному вихованню.

7-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів та ігор і вправ по сенсорному вихованню.

8-й тиждень – Спостереження та аналіз організації інтегрованих ігор-занять по ознайомленню з предметним світом та рідною природою.

9-й тиждень – Самостійне проведення інтегрованих занять по ознайомленню з предметним світом та рідною природою.

10-й тиждень – Спостереження та аналіз режимних процесів та роботи по розвитку рухів.

11-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів та роботи по розвитку рухів.

12-й тиждень – Спостереження та аналіз ігор-занять з розвитку мовлення, з художньо-мовленнєвої діяльності.

13-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів та ігор-занять з розвитку мовлення.

14-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів та ігор-занять з художньо-мовленнєвої діяльності.

15-й тиждень – Спостереження та аналіз режимних процесів та ігор-занять із зображувальної діяльності.

16-й тиждень – Самостійне проведення режимних процесів та ігор-занять із зображувальної діяльності.

Звітна документація здобувачів освіти:

1. Щоденник практики.
2. Звіт здобувача освіти про проходження практики
3. Конспекти проведених занять та режимних процесів.
4. Спостереження занять, проведених здобувачами освіти по підгрупі.
5. Характеристика дитини раннього віку.

Контроль та оцінювання результатів практики

Поточний контроль за якістю виконання завдань, передбачених програмою практики здобувачами освіти здійснюється керівниками практики постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень, перевірки конспектів та оцінювання проведених здобувачами занять і режимних процесів тощо. Перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою контролю також є самоконтроль.

Підсумком практики є диференційований залік (захист практики). Підсумкова оцінка за результатами проходження практики визначається на основі середньозваженого балу, що складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від коледжу за виконання завдань практики (кожна оцінка множиться на ваговий коефіцієнт, який вказаний у таблиці відповідно до виду діяльності) та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів

№ з/п	Види діяльності здобувача освіти-практиканта	Вагові коефіцієнти
1.	Спостереження і аналіз освітньої роботи в дошкільній групі Самостійна робота здобувача освіти. Проведення занять, режимних процесів та участь в їх обговоренні.	0,7
2.	Оформлення, своєчасне подання звітної документації керівнику практики від коледжу (методисту)	0,1
3.	Захист звіту здобувача освіти про проходження практики	0,2

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти

Оцінка	Рівень компетентності
«відмінно» 90-100 (А)	Здобувач освіти самостійно й ефективно проводить роботу в групах дітей раннього віку; доцільно й правильно вибирає форми й методи виховної роботи, вплив на вихованців, способи організації діяльності колективу і окремих дітей; володіє організаторськими здібностями вихователя, уміннями використовувати в роботі досвід педагогів-новаторів; уміє розробити план-конспект режимних процесів та занять; скласти програму спостереження, використовувати психолого-педагогічні методики для вивчення особливостей дитини раннього віку й колективу; провести обґрунтований аналіз отриманих результатів. У виконанні завдань в групах дітей раннього віку здобувач освіти проявляє глибину, науковість, обґрунтованість, доказовість. Дітьми сприймається позитивно, ефективно організовує різні форми виховної роботи, використовуючи низку доцільних методів. Проявляє методичну обізнаність при самоаналізі та аналізі заходів, проведених однокурсниками. Звітна документація оформлена акуратно, з дотриманням діючих правил. При захисті звіту на питання дані повні аргументовані відповіді.
«добре» 82-89 (В) 75-81 (С)	Здобувач освіти не завжди проявляє самостійність при підготовці, проведенні та аналізі виховної роботи з дітьми, але при допомозі методиста отримує добрі результати. Психолого-педагогічна характеристика групи і дитини раннього віку, складена ним недостатньо глибока, обґрунтована, наукова. Здобувач освіти зустрічається з труднощами при виборі форм, методів, прийомів виховної роботи, але сумлінно відвідує практику, прислухається до зауважень, рекомендацій методиста й намагається уникнути недоліків у подальшій роботі. Звітна документація оформлена акуратно, але з певними неточностями. При захисті звіту на питання дана повна, але не досить аргументована відповідь.

<p>«задовільно» 69-74 (D) 60-68 (E)</p>	<p>Здобувач освіти не вмiє визначати мету i завдання виховних заходiв, вибирати методи, форми роботи, допускає грубi помилки у плануваннi та проведеннi виховних заходiв, не враховує iндивiдуальнi особливостi дiтей, вiкової групи, не проявляє iнiцiативу в ходi практики. Педагогiчний самоаналiз i аналiз режимних процесiв та занять однокласникiв проводить на низькому рiвнi. Важко встановлює контакт з вихованцями, взаємини носять офiцiйно-формальний характер. Звiтна документацiя оформлена не акуратно, є декiлька грубих помилок. При захистi звiту на питання дана не чiтка вiдповiдь.</p>
<p>«незадовiльно» 35-59 (FX) 1-34 (F)</p>	<p>Здобувач освіти лише частково виконав план виховної роботи. Він погано знає теорiю i методикy виховної роботи, у нього вiдсутнi оргaнiзаторськi здiбностi – вмiння керувати роботою колективу, оргaнiзовувати колективнi творчi справи. При цьому здобувач освіти не вмiє здiйснювати самоаналiз i аналiз режимних процесiв та занять iнших здобувачiв освіти, проявляє низький рiвень активностi. Часто пропускає практику з виховної роботи, не оформив звiтну документацiю.</p>

4.4. Спостереження i пробна практика в закладах дошкiльної освіти

Мета практики: пiдготовка здобувачiв освіти до цiлiсного виконання функцiй вихователя дiтей дошкiльного вiку, формування вмiнь проведення системи освiтньої роботи з дiтьми рiзних вiкових груп на основi реалiзацiї принципу iнтеграцiї, як провiдного у забезпеченнi змiсту й оргaнiзацiйних форм процесу дошкiльної освіти, впровадження особистiсно-орiєнтованої моделi дошкiльної освіти та втiлення iнновацiйних освiтнiх технологiй.

Завдання практики:

- поглиблювати знання здобувачiв освіти з дитячої психологiї, педагогiки та фахових методик; формувати умiння застосовувати знання при виконаннi педагогiчних завдань в умовах реального освiтнього процесу закладу дошкiльної освіти, використовувати засоби сучасних iнформацiйних та комунiкативних технологiй;
- вчити здобувачiв освіти оргaнiзовувати освiтнiй процес у вiдповiдностi з сучасними iнновацiями психолого-педагогiчних наук, технологiями реалiзацiї основних напрямiв розвитку дiтей дошкiльного вiку, забезпечуючи його результативностi;
- формувати у здобувачiв освіти систему педагогiчних умiнь, необхідних для виконання функцiй вихователя закладу дошкiльної освіти: планувати освiтнiй процес, ставити мету, цiлеспрямовано вiдбирати засоби, методи i прийоми оргaнiзацiйних форм роботи; складати конспекти рiзних форм роботи з дiтьми; прогнозувати результати освiтнього впливу;
- реалiзувати мету освiтнього процесу пiд час проведення рiзних форм роботи та видiв життєдiяльностi дiтей з врахуванням вiкових та iндивiдуальних особливостей та динамiки iхнього розвитку;
- оргaнiзовувати педагогiчне спiлкування з вихованцями на основi особистiсно орієнтованих освiтнiх технологiй, на демократичних та гуманiстичних засадах;
- застосовувати рiзноманiтнi методи, спрямованi на творче виконання завдань всебiчного розвитку i виховання дiтей у сучасних умовах;
- керувати рiзними видами життєдiяльностi дiтей дошкiльного вiку, будуючи взаємини з дошкiльниками на основi взаєморозумiння i партнерства;
- проводити діагностику знань, умiнь i навичок дiтей дошкiльного вiку;
- проводити фiзкультурно-оздоровчi заходи, впроваджувати сучаснi технологiї фiзичного розвитку та оздоровлення дiтей;
- створення комфортних умов перебування дитини у закладi дошкiльної освіти, забезпечення дiтям можливостi вiльного вибору дiяльностi;
- вдосконалювати вмiння здобувачiв освіти аналізувати власну педагогiчну дiяльностi,

- самостійно знаходити шляхи її покращення, визначати завдання самоосвіти;
- розвивати вміння організовувати різні форми роботи з родинами вихованців, залучати батьків до проведення спільних педагогічних заходів, надавати консультативно-методичну допомогу сім'ям у вихованні дітей, забезпечувати єдність підходів і виховних впливів на дитину з боку родини і закладу освіти;
 - виховувати у здобувачів освіти любов до педагогічної професії, стимулювати до поглиблення педагогічних знань та розвитку педагогічних здібностей;
 - забезпечувати позитивне налаштування майбутніх педагогів на зміни в освіті та соціумі як запоруки емоційного комфорту та успішності дітей в оволодінні необхідною життєвою компетентністю.

Організація практики

Виробничу практику «Спостереження і пробна практика в закладах дошкільної освіти» здобувачі освіти проходять у VI-VII семестрах 1 раз на тиждень впродовж теоретичного навчання на базі закладів дошкільної освіти м. Мукачева.

Програма практики у закладі дошкільної освіти передбачає проведення практикантами різнопланової організаційно-педагогічної та методичної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку. Самостійному проведенню освітнього процесу в групі передують ознайомлення здобувачів освіти з закладом дошкільної освіти, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди здобувачів освіти з керівником закладу дошкільної освіти, у ході якої практиканти отримують загальні відомості про заклад дошкільної освіти (його тип, вид, контингент вихованців, основні напрями освітньої роботи з дітьми, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят та які форми планування освітньої роботи прийняті в закладі дошкільної освіти. Завідувач закладу дошкільної освіти проводить також інструктаж здобувачів освіти щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.

Основним змістом роботи практикантів протягом першого тижня практики є спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника. Здобувач освіти вивчає режим життя групи, специфіку організації життєдіяльності дітей молодшого або старшого дошкільного віку.

Особливу увагу слід звернути на своєрідність організації педагогічного процесу в тій віковій групі, в якій здобувач освіти проходить практику: комплектування групи, організацію інтер'єру групових приміщень, стиль педагогічного спілкування вихователя-наставника, розподіл обов'язків між персоналом групи тощо. Доцільно проаналізувати перспективні та календарні плани роботи групи за 1-2 місяці, що передують початку практики, зорієнтуватися у змісті програми для відповідної вікової групи.

Здобувач освіти-практикант має щодня ознайомлюватися з планом освітньої роботи, яким керується вихователь, у бесіді з педагогом виявляти доцільність і відповідність програмі накреслених завдань, обраних вихователем форм, методів та прийомів роботи з дітьми. Спостерігаючи за роботою вихователя-наставника, практикант веде щоденник, у якому зазначає всі важливі для аналізу і власного використання аспекти педагогічного процесу.

Важливою частиною педагогічної діяльності вихователя є підготовка і проведення занять з дітьми. Здобувач освіти-практикант залучається до процесу підготовки занять (допомагає готувати та розмішувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення заняття тощо), обговорює відвідане заняття з вихователем-наставником, фіксуючи у щоденнику розгорнуту якісну оцінку заняття, а також власні творчі ідеї щодо навчання дітей дошкільного віку, що виникли у процесі перегляду заняття та його обговорення.

Спостерігаючи педагогічний процес, здобувач освіти ознайомлюється також із методичним та дидактичним забезпеченням освітнього процесу: аналізує наявні в групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання та дидактичний матеріал, що зберігається у методичному кабінеті закладу дошкільної освіти, а також можливі умови їх використання у подальшій діяльності під час педагогічної практики.

В цей період у закладі дошкільної освіти можуть також бути організовані показові заняття з різних розділів програми закладу дошкільної освіти та різних типів: комплексні, комбіновані, тематичні, інтегровані заняття; заняття фронтальні, групові, індивідуальні; вечори розваг, тематичні свята та ін. Показові заходи спостерігають і беруть участь в їх обговоренні усі здобувачі освіти підгрупи. Результати спостережень практиканти фіксують у щоденнику.

Уже з перших днів практики здобувач освіти повинен допомагати вихователю групи проводити ранковий прийом дітей, організацію їх життєдіяльності (сніданок, обід, денний сон, ранкову та коригуючу гімнастики), ігри з дітьми, прогулянки.

Таким чином, поступово спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника починає доповнюватися самостійним виконанням практикантом обов'язків вихователя. Здобувач освіти-практикант повинен самостійно здійснювати всі основні види педагогічної діяльності вихователя. У цей період здобувачі освіти організують педагогічний процес у відповідності з перспективними та календарними планами, складеними вихователями. Кожен здобувач освіти, проконсультувавшись із педагогом-наставником, самостійно складає детальний план освітньої роботи своєї робочої зміни, який фіксує у щоденнику практики. Плани складають у відповідності до вимог, прийнятих у закладі дошкільної освіти, але з більшою деталізацією видів роботи. Щодня перед початком роботи практикант подає для затвердження наставнику план та конспекти занять, які буде проводити з дітьми, готує необхідний матеріал до заняття.

У кінці робочої зміни здобувач освіти-практикант обговорює свою діяльність з вихователем-наставником, отримує консультації щодо наступного робочого дня. Проведену самостійно роботу здобувач освіти-практикант фіксує в щоденнику, вчиться аналізувати власну діяльність, об'єктивно оцінювати її.

Готуючись до занять та інших форм роботи з дітьми, здобувач освіти удосконалює навички роботи з методичною літературою, дидактичними матеріалами, наочними посібниками, вчиться аналізувати отриману інформацію, адаптувати її до рівня розвитку дітей своєї групи. Під час проведення роботи з дітьми практикант приділяє значну увагу налагодженню з вихованцями таких взаємин, що забезпечують емоційно-позитивну атмосферу педагогічного спілкування. Він прагне виявити свій інтерес, доброзичливе ставлення до дітей, любов до них, розвиває вміння слухати дітей, розмовляти з ними, бути уважним до їхніх потреб. Важливо також навчатись враховувати типологічні та індивідуальні особливості дітей, здійснювати індивідуально-диференційований підхід у навчанні та вихованні дошкільнят.

Кожне заняття, проведене практикантом, обговорюється з вихователем-наставником.

Зміст діяльності здобувачів освіти-практикантів:

VI семестр

1-й тиждень - Знайомство з новою групою. Спостереження та аналіз режимних процесів у першу половину дня.

2-3-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів у першу половину дня.

4-й тиждень - Спостереження та аналіз роботи вихователя з природознавства та екологічної освіти.

5-6-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та занять з природознавства та екологічної освіти.

7-й тиждень - Спостереження та аналіз роботи вихователя з розвитку зв'язного та монологічного мовлення.

8-9-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та занять з розвитку зв'язного та монологічного мовлення.

10-й тиждень - Спостереження та аналіз роботи вихователя з ознайомлення дітей з довкіллям.

11-12-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та роботи з ознайомленням з довкіллям.

13-й тиждень - Спостереження та аналіз роботи вихователя з методики зображувальної діяльності. Ознайомлення з умовами для зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.

14-15-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та пробних занять з малювання.

16-й тиждень - Спостереження та аналіз роботи вихователя з навчання дітей математики та економічного виховання (в старших групах)

17-18-й тиждень - Самостійне проведення різних форм роботи з навчання дітей математики та економічного виховання.

19-й тиждень - Спостереження та аналіз організації і методики керівництва трудовою діяльністю в другу половину дня. Аналіз рівня сформованості трудових умінь і навичок в окремих дітей. Формування культури праці.

20-21-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та організація трудової діяльності в другу половину дня.

VII семестр

1-й тиждень - Спостереження за організацією самостійної художньої діяльності, її місце в режимі дня, види. Умови для самостійної художньої діяльності. Роль вчителя з дошкільної освіти у створенні інтересу дітей до неї.

2-3-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та пробних занять з художньої діяльності.

4-й тиждень - Спостереження показових занять з методики фізичного виховання, валеологічної освіти дошкільнят. Аналіз рівня рухових вмінь та навичок дітей.

5-6-й тиждень - Самостійне проведення режимних процесів та пробних занять з фізичного виховання, валеологічної освіти дошкільнят.

7-й тиждень - Спостереження занять з різних розділів образотворчого мистецтва (ліплення, аплікація, конструювання).

8-9-й тиждень - Самостійне проведення занять з ліплення, аплікації, конструювання.

10-й тиждень - Спостереження та аналіз роботи вихователя з розвитку мовлення та навчання елементів грамоти, підготовки руки дитини до письма.

11-12-й тиждень - Самостійне проведення роботи з розвитку мовлення та навчання елементів грамоти.

13-14-й тиждень - Самостійна організація творчих ігор, розваг, театралізованої діяльності дітей в різних вікових групах в другу половину дня.

15-й тиждень - Участь в роботі з батьками і підготовка матеріалів для батьківського куточка, проведення консультацій та зборів.

Звітна документація здобувачів освіти:

1. Щоденник практики.
2. Звіт про проходження практики.
3. Конспекти проведених пробних занять з різних розділів програми.
4. Дидактичні посібники.
5. Атрибутика до різних видів діяльності.

Контроль та оцінювання результатів практики

Поточний контроль за якістю виконання завдань, передбачених програмою практики здобувачами освіти здійснюється керівниками практики постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень, перевірки конспектів та оцінювання проведених здобувачами занять і режимних процесів тощо. Перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою контролю також є самоконтроль. Оцінка за результатами проходження практики у VI семестрі визначається як середнє арифметичне оцінок, які виставлені керівником практики від коледжу за проведення пробних занять та режимних процесів.

Підсумком практики є диференційований залік (захист практики). Підсумкова оцінка за результатами проходження практики у VII семестрі визначається на основі середньозваженого балу, що складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від коледжу за виконання

завдань практики (кожна оцінка множиться на ваговий коефіцієнт, який вказаний у таблиці) та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів у VII семестрі

№ з/п	Види діяльності здобувача освіти-практиканта	Вагові коефіцієнти
1.	Середнє арифметичне оцінок за пробні заняття та режимні процеси у VI та VII семестрах	0,7
2.	Оформлення, своєчасне подання звітної документації керівнику практики від коледжу (методисту)	0,1
3.	Захист звіту здобувача освіти про проходження практики	0,2

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти

Оцінка	Рівень компетентності
«відмінно» 90-100 (A)	Здобувач освіти самостійно й ефективно проводить роботу в ЗДО; доцільно й правильно вибирає форми й методи виховної роботи, вплив на вихованців, способи організації діяльності колективу і окремих дітей; володіє організаторськими здібностями вчителя з дошкільної освіти, уміннями використовувати в роботі досвід педагогів-новаторів; уміє розробити план-конспект режимних процесів та занять; скласти програму спостереження, використовувати психолого-педагогічні методики для вивчення особливостей дитини дошкільного віку й колективу; провести обґрунтований аналіз отриманих результатів. У виконанні завдань в ЗДО здобувач освіти проявляє глибину, науковість, обґрунтованість, доказовість. Дітьми сприймається позитивно, ефективно організовує різні форми виховної роботи, використовуючи низку доцільних методів. Проявляє методичну обізнаність при самоаналізі та аналізі заходів, проведених однокурсниками. Звітна документація оформлена акуратно, з дотриманням діючих правил. При захисті звіту на питання дані повні аргументовані відповіді.
«добре» 82-89 (B) 75-81 (C)	Здобувач освіти не завжди проявляє самостійність при підготовці, проведенні та аналізі виховної роботи з дітьми, але при допомозі методиста отримує добрі результати. Психолого-педагогічна характеристика групи і дитини дошкільного віку, складена ним недостатньо глибока, обґрунтована, наукова. Здобувач освіти зустрічається з труднощами при виборі форм, методів, прийомів виховної роботи, але сумлінно відвідує практику, прислухається до зауважень, рекомендацій методиста й намагається уникнути недоліків у подальшій роботі. Звітна документація оформлена акуратно, але з певними неточностями. При захисті звіту на питання дана повна, але не досить аргументована відповідь.
«задовільно» 69-74 (D) 60-68 (E)	Здобувач освіти не вміє визначати мету і завдання виховних заходів, вибирати методи, форми роботи, допускає грубі помилки у плануванні та проведенні виховних заходів, не враховує індивідуальні особливості дітей, вікової групи, не проявляє ініціативу в ході практики. Педагогічний самоаналіз і аналіз режимних процесів та занять однокласників проводить на низькому рівні. Важко встановлює контакт з дітьми, взаємини носять офіційно-формальний характер. Звітна документація оформлена не акуратно, є декілька грубих помилок. При захисті звіту на питання дана не чітка відповідь.
«незадовільно» 35-59 (FX) 1-34 (F)	Здобувач освіти лише частково виконав план виховної роботи. Він погано знає теорію і методику виховної роботи, у нього відсутні організаторські здібності – вміння керувати роботою колективу, організувати колективні

	творчі справи і т.п. При цьому студент не вміє здійснювати самоаналіз і аналіз режимних процесів та занять інших здобувачів освіти, проявляє низький рівень активності. Часто пропускає практику, не оформив звітну документацію. При захисті здобувач освіти не відповідав на питання.
--	---

4.5. Переддипломна практика

Мета практики: формування знань і практичних навичок, індивідуального стилю в педагогічній діяльності вихователя груп дошкільного віку. Закріплення та удосконалення професійних вмінь і навичок, визначених комплексним планом практичної підготовки.

Завдання практики:

- в процесі практики здобувачі освіти повинні оволодіти навичками і вміннями самостійної роботи з дітьми дошкільного віку; поглибити, закріпити теоретичні знання, навчити творчо застосовувати їх в освітній роботі з дітьми;
- сформувати професійно-педагогічні вміння (вміння організовувати педагогічну діяльність на нових засадах, створювати інноваційне середовище, володіння основними методами гуманістичної педагогіки, вміння адекватно їх застосовувати, знання програмових завдань та методик виховання і навчання);
- розвивати педагогічні здібності: *гностичні* – знання своїх власних особливостей та особливостей дитини; *конструктивні* – вміння планувати, проектувати, прогнозувати; *організаторські* – здатність налагоджувати, залучати, упорядковувати, дисциплінувати; *комунікативні* – вміння встановлювати, налагоджувати, гармонізувати взаємини та спільну діяльність; застосовувати словесні, мімічні та пантомімічні засоби, поєднувати ділове та особистісне спілкування, виявляти гнучкість;
- розвивати здатність реалізовувати інтегральний підхід у вихованні та навчанні, досягати високої продуктивності педагогічної діяльності; володіти сучасними розвивальними, виховними та навчальними технологіями, вміти використовувати їх відповідно конкретної життєвої ситуації, індивідуального життєвого досвіду та особливостей вихованців;
- розвивати вміння орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку дошкільної освіти, здатність розробляти індивідуальні способи реалізації інновацій, виявляти мобільність, урізноманітнювати форми й способи активізації педагогічного процесу.

Організація практики

Виробничу практику «Переддипломна практика» здобувачі освіти проходять у VIII семестрі протягом 4 тижнів в закладах дошкільної освіти по місцю проживання.

Переддипломна практика логічно завершує вивчення основних навчальних дисциплін циклу фахової підготовки і є комплексним по суті й змісту діяльності здобувачів освіти завершальним етапом практичної підготовки майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. Робота здобувачів освіти в період практики є аналогом професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти і дає можливість вдосконалити набуті теоретичні знання у практичну діяльність.

Здобувачі освіти самостійно готують і проводять систему занять з використанням педагогічних інновацій, спрямованих на підвищення ефективності роботи. Це є показником прагнення їх до самовираження, неординарності у підходах до освітнього процесу, вмілого використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Перед початком переддипломної практики проводиться настановча конференція

Завданнями настановчої конференції є ознайомлення здобувачів освіти із:

- формами планування освітньої роботи в закладі дошкільної освіти;
- організацією та методикою керівництва ігровою діяльністю в різних вікових групах закладів дошкільної освіти;
- організацією та методикою керівництва різними формами дитячої праці;
- особливостями організації дослідницько-пошукової діяльності дітей дошкільного віку;
- особливостями організації різних видів художньо-творчої діяльності дітей дошкільного

- віку;
- особливостями впровадження здоров'язберігаючих технологій у освітній процес закладів дошкільної освіти;
- особливостями забезпечення рухової активності дитини дошкільного віку впродовж дня;
- сучасними підходами до формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку;
- інноваційними підходами до організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку;
- засобами, методами та прийомами логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Зміст діяльності здобувачів освіти-практикантів:

Здобувач освіти призначається у одну з вікових груп закладу дошкільної освіти, у якій працює на посаді вихователя, виконуючи його обов'язки в повному обсязі, відповідаючи за здоров'я, життя та виховання дошкільнят.

Здобувач освіти щоденно складає план роботи відповідно до форми, що прийнята в закладі, докладно розробляє конспекти занять, режимних моментів та подає їх керівникові від закладу дошкільної освіти на перевірку та затвердження напередодні проведення. В ранкові та вечірні години здобувачі освіти повинні вести роботу з батьками вихованців групи з приводу щоденних проблем та ситуацій, що виникають в житті дитини, проводити заплановані бесіди та консультації.

Для занять практиканти обирають інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. До кожного заняття практиканти готують цікавий матеріал, продумують нетрадиційну обстановку в групі.

Здобувачі освіти проводять відкриті залікові заняття, які оцінюють присутні керівник практики від коледжу, завідувач або методист закладу дошкільної освіти, вихователь-наставник, а також здобувачі освіти, які проходять практику в цьому закладі. Тему відкритого заняття практикант обирає за власним бажанням, однак доцільно, щоб тема заняття відповідала перспективному плану навчально-виховної роботи групи. Складаючи конспект заняття, практикант має виявити рівень своїх педагогічних здібностей, теоретичних та методичних знань. Для залікового заняття обираються інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. До залікового заняття здобувач освіти готує цікавий матеріал. Конспект відкритого заняття має бути прорецензований і затверджений керівником практики від ЗДО за два дні до проведення заняття.

Після відкритого залікового заняття, проведеного кожним практикантом, відбувається його обговорення присутніми. Здобувачі освіти роблять усебічний аналіз заняття, відзначивши відповідність його змісту програмі певної вікової групи, доцільність образних форм і методів роботи, ефективність заняття, висловлюють зауваження до заняття, пропонують свої варіанти розв'язання поставлених на занятті навчальних завдань. Результати обговорення і оцінка за проведення заняття фіксуються у протоколі обговорення відкритого заняття, який здобувач освіти подає разом із конспектом у звітну документацію.

Звітна документація здобувача освіти:

1. Щоденник практики з табелем обліку та відгуком та оцінкою роботи практиканта, підписаного керівником і завіреного печаткою бази практики.
2. Звіт про виконання програми переддипломної практики.
3. Перспективний та календарний план освітньої роботи.
4. Щоденник спостережень.
5. Конспекти занять.
6. Матеріали по роботі з батьками:
 - консультації;
 - бесіди;
 - анкетування;
 - батьківські збори.
7. Розробка, сценарій свята, ранку або розваги, проведеної під час практики.
8. Дидактичні посібники.
9. Атрибутика до різних видів діяльності.
10. Зразки демонстраційного та роздаткового матеріалу.

Контроль та оцінювання результатів практики

Поточний контроль за якістю виконання завдань, передбачених програмою практики здобувачами освіти здійснюється керівниками практики постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень тощо. Перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою контролю також є самоконтроль. Підсумком практики є диференційований залік (захист практики).

Підсумкова оцінка за результатами проходження практики визначається на основі середньозваженого балу, що складається із суми оцінок за виконання програми практики, які виставлені керівником практики від бази практики, керівником практики від коледжу та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Розподіл вагових коефіцієнтів при оцінюванні проходження практики

Оцінка керівника практики від бази практики	Оцінка керівника практики від коледжу	Захист практики (диференційований залік)
оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1=0,2$	$k_2=0,6$	$k_3=0,2$
$\sum k_i=1$		

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти

Оцінка	Рівень компетентності
«відмінно» 90-100 (A)	Здобувач освіти своєчасно подав звітну документацію про переддипломну практику керівнику практики від коледжу; всі розділи звіту відповідають вимогам робочої програми з переддипломної практики; звіт оформлено акуратно, з дотриманням діючих правил; звіт здано та захищено в термін; при захисті звіту на питання дана повна, чітка і глибоко аргументована відповідь; не було порушень трудової дисципліни по місцю проходження практики; відгук керівника практики від закладу дошкільної освіти на здобувача освіти - позитивний; оцінка керівника практики від бази практики - «відмінно».
«добре» 82-89 (B) 75-81 (C)	Здобувач освіти своєчасно подав звітну документацію про переддипломну практику керівнику практики від коледжу, але деякі матеріали не відповідають вимогам оформлення звітної документації; всі розділи звіту відповідають вимогам робочої програми з переддипломної практики; звіт оформлено акуратно, з дотриманням діючих правил, але є декілька не грубих помилок; звіт здано та захищено в термін; при захисті звіту на питання дана повна, чітка, але не досить обґрунтована відповідь; не було порушень трудової дисципліни по місцю проходження практики; відгук керівника практики від закладу дошкільної освіти на здобувача освіти – позитивний; оцінка керівника практики від бази практики - «відмінно» або «добре».
«задовільно» 69-74 (D) 60-68 (E)	Здобувач освіти своєчасно, але не в повному обсязі подав звітну документацію про переддипломну практику керівнику практики від коледжу; не всі розділи звіту відповідають вимогам робочої програми з переддипломної практики; звіт оформлено не акуратно, є декілька грубих помилок; звіт захищено не в термін; при захисті звіту на питання дана не чітка відповідь; не було порушень трудової дисципліни по місцю проходження практики; оцінка керівника практики від бази практики - «задовільно» або «добре».
«незадовільно» 35-59 (FX)	Здобувач освіти несвоечасно або не в повному обсязі подав звітну документацію про переддипломну практику керівнику практики від

1-34 (F)	коледжу; розділи звіту не відповідають вимогам робочої програми з переддипломної практики; звіт оформлено не акуратно, без дотримання діючих правил; звіт здано та захищено не в термін; при захисті здобувач освіти не відповідав на питання; були порушення трудової дисципліни по місцю проходження практики; відгук керівника практики від закладу дошкільної освіти на здобувача освіти - негативний; оцінка керівника практики від бази практики - «незадовільно».
-----------------	--

5. Підведення підсумків практики

Після завершення практики здобувач освіти обробляє зібраний матеріал і складає письмовий звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та основні шляхи самовдосконалення.

Практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції здобувачі освіти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності.

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів спостереження за діяльністю здобувача освіти на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам закладу дошкільної освіти;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації здобувача освіти;
- самооцінки здобувачем освіти ступеня самопідготовки до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

Підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані здобувача освіти за двома шкалами оцінювання: національною та шкалою ECTS.

Середньозважений бал	Оцінка за національною шкалою	Бали за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою ECTS
5,00	відмінно	100	A
4,95-4,99	відмінно	99	A
4,90-4,94	відмінно	98	A
4,85-4,89	відмінно	97	A
4,80-4,84	відмінно	96	A
4,75-4,79	відмінно	95	A
4,70-4,74	відмінно	94	A
4,65-4,69	відмінно	93	A
4,60-4,64	відмінно	92	A
4,55-4,59	відмінно	91	A

4,51-4,54	відмінно	90	A
4,50	добре	89	B
4,43-4,49	добре	88	B
4,36-4,42	добре	87	B
4,29-4,35	добре	86	B
4,22-4,28	добре	85	B
4,15-4,21	добре	84	B
4,08-4,14	добре	83	B
4,01-4,07	добре	82	B
4,00	добре	81	C
3,92-3,99	добре	80	C
3,84-3,91	добре	79	C
3,76-3,83	добре	78	C
3,67-3,75	добре	77	C
3,59-3,66	добре	76	C
3,51-3,58	добре	75	C
3,50	задовільно	74	D
3,43-3,49	задовільно	73	D
3,36-3,42	задовільно	72	D
3,29-3,35	задовільно	71	D
3,22-3,28	задовільно	70	D
3,16-3,21	задовільно	69	D
3,15	задовільно	68	E
3,07-3,14	задовільно	67	E
2,99-3,06	задовільно	66	E
2,91-2,98	задовільно	65	E
2,83-2,90	задовільно	64	E
2,75-2,82	задовільно	63	E
2,67-2,74	задовільно	62	E
2,59-2,66	задовільно	61	E
2,51-2,58	задовільно	60	E
2,5	незадовільно	59	FX
2,15-2,49	незадовільно	52-58	FX
1,85-2,14	незадовільно	46-51	FX
1,51-1,84	незадовільно	35-40	FX
0-1,50	незадовільно	1-34	F

6. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Беленька Г.В. Природничі науки в казках, запитаннях, завданнях, дослідях: науково-методичний посібник для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Київ: Шкільний світ, 2011. 128 с.
2. Беленька Г.В. Дитина в довкіллі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ: Сім кольорів, 2014. 56 с.
3. Беленька Г.В. Знайомтеся: жук-сонечко. *Методична скарбничка вихователя*. 2014. № 6. С. 36-39.
4. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2018. 128 с.
5. Беленька Г.В, Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2016. 98с.
6. Беленька Г.В., Науменко Т.С., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2013. 112 с.
7. Беленька Г. В., Богініч О. Л, Машовець М. А. Здоров'я дитини – від родини. Київ: СПД Богданова А. М., 2006. 220 с.
8. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма. 3-тє вид., зі змін. і доповн. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 108 с.
9. Бочелюк О. І., Романюк Т. В. Організація освітнього процесу в різновіковій групі дошкільного навчального закладу. Харків: Видавництво «Ранок», 2015. 192 с.
10. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 256 с.
11. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 128 с.
12. Грицкова Ю. В. Педагогічна практика у закладах дошкільної освіти: програма та методичні рекомендації [для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня четвертого року навчання]. Харків: Монограф, 2019. 88 с.
13. Гусак О. В. Творчо-інтеграційні підходи до планування музично-естетичної діяльності дошкільників. Методичний аспект. Ранній вік. Харків: «Ранок», 2012. 96 с.
14. Гусак О. В. Творчо-інтеграційні підходи до планування музично-естетичної діяльності дошкільників. Методичний аспект. Молодший дошкільний вік. 4-й рік життя. Харків: «Ранок», 2012. 112 с.
15. Гусак О. В. Творчо-інтеграційні підходи до планування музично-естетичної діяльності дошкільників. Методичний аспект. Молодший дошкільний вік. 5-й рік життя. Харків: «Ранок», 2012. 128 с.
16. Гусак О. В. Творчо-інтеграційні підходи до планування музично-естетичної діяльності дошкільників. Методичний аспект. Старший дошкільний вік. Харків: «Ранок», 2012. 142 с.
17. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білокаленко та ін.. Київ : Київськ. ун-т імені Б. Грінченка, 2016. 304 с.
18. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 448 с.
19. Дмітрієва В. Методика раннього розвитку: навч.-метод. посіб. Київ: Форс Україна, 2019. 224 с.
20. Долинна О. П., Низковська О. В. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі. *Дошкільне виховання*. 2010. № 10. С. 7–15.
21. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
22. Зайцева Л.І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посіб. Харків: Веста: Ранок, 2008. 160 с.
23. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально - методичний посібник . Київ: Видавничий дім «Слово», 2015. 352 с.

24. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від двох до семи років «Дитина» / Г. В. Бельська, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко та ін.. Київ : Київськ. ун-т імені Б. Грінченка, 2016. 352 с.
25. Методична робота в ДНЗ / упоряд. : Семіорова В. В. К.: Шкільний світ, 2016. 247 с.
26. Методична робота в ДНЗ / Л. А. Швайка Харків: Вида група «Основа», 2017. 304 с.
27. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 152 с.
28. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти): монографія. Київ: Персонал, 2010. 319 с.
29. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан; за заг. ред. О. В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
30. Розгорнутий календарний план. Друга молодша група. Осінь / Уклад. С. М. Ванжа, Н. В. Куриленко, Я. В. Черевашенко, Т. О. Федюшина. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 160 с.
31. Розгорнутий календарний план. Друга молодша група. Зима / Уклад. С. М. Ванжа, Н. В. Куриленко, Я. В. Черевашенко, Т. О. Федюшина, О. Ф. Драчова. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 192 с.
32. Розгорнутий календарний план. Друга молодша група. Весна / Уклад. С. М. Ванжа, Н. В. Куриленко, Я. В. Черевашенко, Т. О. Федюшина, О. Ф. Драчова. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 192 с.
33. Розгорнутий календарний план. Середня група. Осінь / Уклад. С. М. Ванжа, О. В. Моспан, Т. А. Сігало, Н. Б. Цибулько. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 256 с.
34. Розгорнутий календарний план. Середня група. Зима / Уклад. С. М. Ванжа, О. В. Моспан, Т. А. Сігало, Н. Б. Цибулько, Н. М. Лазюк. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 263 с.
35. Розгорнутий календарний план. Середня група. Весна / Уклад. С. М. Ванжа, О. В. Моспан, Т. А. Сігало, Н. Б. Цибулько, Н. М. Лазюк. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 296 с.
36. Розгорнутий календарний план. Старша група. Осінь / Уклад. С. М. Ванжа, Т. В. Власова, О. В. Моспан, Т. І. Ожимова. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 320 с.
37. Розгорнутий календарний план. Старша група. Зима / Уклад. С. М. Ванжа, Т. В. Власова, Н. М. Лазюк, О. В. Моспан, Т. І. Ожимова. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 320 с. 22
38. Розгорнутий календарний план. Старша група. Весна / Уклад. С. М. Ванжа, Т. В. Власова, Н. М. Лазюк, О. В. Моспан, Т. І. Ожимова. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 328 с.
39. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг.ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 376с.
40. Щербак К. Й. Методика формування елементів математики у дітей дошкільного віку. Київ: Видавництво Європейського університету, 2011. 392 с.

Допоміжна література

1. Вольська О.В. Граємося в казку: конспекти комплексних занять. Старший вік. Харків: Видавництво «Ранок», 2018. 144с.
2. Калуська Л. В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. Тернопіль : Мандрівець, 2004. 256 с.
3. Керівництво дошкільним навчальним закладом: Інформативно методичні матеріали на допомогу керівникові дошкільного навчального закладу / упор.: Н. Майор, Ю. Манилюк, О. Тимофеева. Тернопіль, 2010. 168 с.
4. Кошелівська О. Семінари-практикуми – шлях до оновлення. *Дошкільне виховання*. 2002. № 8. С. 9-11.
5. Крутій К. Концепція постійного контролю за якістю дошкільної освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 3. С. 4-6.
6. Крутій К. Концепція постійного контролю за якістю дошкільної освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 4. С. 35-36.

7. На допомогу вихователю-методисту / упор. Т. Вороніна. Київ: Шкільний світ, 2009. 128 с.

8. Смольникова Г.В. Різновікова група в ДНЗ: навч. посіб. Київ: Шкільний світ, 2015. 120 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти. URL: <https://nmc-vfpo.com/>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>